

2nd MENTAL HEALTH CONFERENCE

Ψυχιατρική μεταρρύθμιση, προβλήματα και προτάσεις

► Της **ΝΤΑΝΙ ΒΕΡΓΟΥ**

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ από τις μισές νοσηλείες του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής αφορούν ακούσιες νοσηλείες. Τρεις στις δέκα (30,2%) από αυτές εκτελούνται αυτεπάγγελτα. Στο 55% των περιπτώσεων ακούσιας νοσηλείας, αιτία ενεργοποίησής της είναι η «επιθετικότητα» και στο 34,2% η «ασυνέχεια στη φαρμακευτική αγωγή», παράγοντες οι οποίοι δεν αποτελούν απαραίτητα στοιχεία ψυχοπαθολογίας του ατόμου, αλλά συχνά αποδίδονται στην αντίληψη του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος, στα κενά στην περίθαλψη και σε έλλειμμα συνέχειας στη φροντίδα στην κοινότητα. Από αυτούς τους ασθενείς μόνο ένας στους δέκα (13,8%) παραπέμπεται σε Δομές Κοινωνικής Ψυχιατρικής όταν εξέρχεται από το νοσοκομείο, ενώ χωρίς καν πρόταση παραπομπής παραμένει το 32,2%.

Τα παραπάνω στοιχεία του ερευνητικού προγράμματος 2011-2016 της ΕΠΑΨΥ και του Παντείου Πανεπιστημίου, υπό την επιστημονική ευθύνη του ψυχίατρου-ψυχαναλυτή και καθηγητή Κοινωνικής Ψυχιατρικής, Στέλιου Στυλιανίδη, που παρουσιάστηκαν στο 2nd Mental Health Conference, αναδεικνύουν τις δομικές δυσλειτουργίες του συστήματος ψυχικής υγείας στη χώρα μας που, αν και είναι λίγο-πολύ γνωστές, εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερος αποθαρρυντικός.

Για τα περιοριστικά μέτρα στην αναγκαστική νοσηλεία, έρευνα της ίδιας ομάδας σε Τμήμα Ψυχιατρικού Νοσοκομείου και σε Ψυχιατρικό Τμήμα Γενικού Νοσοκομείου στην Αττική τον Νοέμβριο του 2015 κατέδειξε ότι ένας στους τέσσερις (25%) ασθενείς καθλώθηκε μηχανικά κατά τη νοσηλεία του.

Έλλειμμα δημοκρατίας

Η ομάδα του Στ. Στυλιανίδη υπογραμμίζει τη σοβαρότητα του θέματος, την οποία συσχετίζει με το έλλειμμα δημοκρατίας στη διαχείριση των συγκεκριμένων –και όχι μόνο– ασθενών και προτείνει:

- Την ενεργό συμμετοχή των ασθενών και των οικείων τους στη λήψη αποφάσεων.
- Την ειδική εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας στα ως άνω ζητήματα.
- Την προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου με στόχο την εναρμόνισή του στα νέα δεδομένα της κρίσης και των πιέσεων που ασκούνται στο σύστημα υγείας.
- Την ανάπτυξη εκτεταμένων σε εθνικό επίπεδο προγραμμάτων έρευνας, παρακολούθησης και πα-

ρέμβασης

Ο Γιάννης Πανούσης, καθηγητής Εγκληματολογίας στο Τμήμα Επικοινωνίας & ΜΜΕ ΕΚΠΑ, επισήμανε ότι «ένα σύστημα για να πετύχει χρειάζεται νόμο, υποδομές αλλά και αντιλήψεις. Μέσα στην κρίση είναι μπερδεμένα τα πράγματα. Η έννοια του δικαιώματος έχει αλλοιωθεί. Η κρίση, πρόσθεσε, «δεν πρέπει να θεωρείται μια συνεχιζόμενη κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, αλλά μια

ενσωμάτωσης στην κοινωνία.

Ο ίδιος μίλησε για την ανάγκη ενημέρωσης και εκπαίδευσης των επαγγελματιών υγείας.

Όχι στην ποινικοποίηση

«Στο παρελθόν η στέρηση ελευθερίας για λόγους ψυχικής υγείας ήταν αρκετά αδιαφανής διαδικασία με πολλές αποκλίσεις. Σήμερα το σύγχρονο κράτος δικαίου επιτάσσει

Ακρως αποθαρρυντικά τα συμπεράσματα του ερευνητικού προγράμματος 2011-2016 της ΕΠΑΨΥ και του Παντείου Πανεπιστημίου

δυνατότητα για αναθεώρηση και αναδιοργάνωση της ψυχικής υγείας. Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι αναλώσιμα».

Παραβίαση δικαιωμάτων

«Η παραβίαση των συνταγματικών δικαιωμάτων των ψυχικά πασχόντων στην Ελλάδα είναι συστηματική» τόνισε ο Κώστας Χρυσόγονος, καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου και μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι ψυχιατρικοί ασθενείς, σημείωσε, έχουν τα εξής δικαιώματα σύμφωνα με το Σύνταγμα:

1. Δικαίωμα αξιοπρεπούς περίθαλψης
2. Δικαίωμα ενημέρωσης για την πορεία της υγείας τους
3. Δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων
4. Δικαίωμα αποκατάστασης και

να διακριθεί η στέρηση ελευθερίας και να μην οδηγούμαστε σε ποινικοποίηση της ψυχιατρικής, αλλά ούτε και στην ψυχιατρικοποίηση του ποινικού δικαίου» επισήμανε ο Ευτύχης Φυτράκης, γενικός γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής του υπουργείου Δικαιοσύνης.

Σύμφωνα με τον ίδιο χρειάζεται αλλαγή του άρθρου 69 σε τρεις κατευθύνσεις:

- Αναμόρφωση του πλαισίου θεραπευτικής φύλαξης
- Μεταβολή διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
- Τρόποι εκτέλεσης μέτρων από την πολιτεία για ακαταλόγιστους ασθενείς.

Ο ίδιος ανακοίνωσε ότι σε μερικές εβδομάδες μπαίνει σε διαβούλευση Προεδρικό Διάταγμα που ρυθμίζει τα θέματα του ψυχιατρείου των φυλακών Κορυδαλλού και την ένταξή του στο ΕΣΥ.